

**Bank Spółdzielczy
w Zatorze**

SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ W BANKU SPÓŁDZIELCZYM W ZATORZE

Cele i organizacja systemu kontroli wewnętrznej

Cele systemu kontroli wewnętrznej

W Banku Spółdzielczym w Zatorze funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, którego celem, zgodnie z art. 9c ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, jest zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku,
- 2) wiarygodność sprawozdawczości finansowej,
- 3) przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem,
- 4) zgodność działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej

System kontroli wewnętrznej funkcjonujący w Banku Spółdzielczym w Zatorze oparty jest o rozwiązania wynikające z:

- 1) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 1876, z późn. zm.);
- 2) ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz. U. z 2016 r. poz. 1826, z późn. zm.);
- 3) rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach (Dz. U. z 2017 r. poz. 637), zwanego w dalszej części „rozporządzeniem”;

- 4) uchwały nr 141/2017 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie wydania Rekomendacji H dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach (Dz. Urz. KNF z 2017 r. poz. 7);
- 5) innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz dobrych praktyk w zakresie systemu kontroli wewnętrznej.

Funkcja kontroli

1. System kontroli wewnętrznej zapewnia przestrzeganie mechanizmów kontrolnych poprzez wyodrębnienie funkcji kontroli, o której mowa w art. 9c ust. 2 pkt 1 ustawy – Prawo bankowe.
2. Funkcja kontroli ma za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, obejmuje ona stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.
3. Funkcja kontroli realizowana jest na pierwszym i drugim poziomie (linii) zarządzania obrony.
4. Na funkcję kontroli składają się:
 - 1) mechanizmy kontrolne,
 - 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych (weryfikacja bieżąca, testowanie),
 - 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.
5. Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności przez:
 - 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej,
 - 2) opis, w formie matrycy funkcji kontroli, powiązania celów systemu kontroli wewnętrznej z procesami w działalności banku, które przez Bank Spółdzielczy w Zatorze zostały uznane za istotne oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

Struktura systemu kontroli wewnętrznej.

1. Funkcjonujący w Banku Spółdzielczym w Zatorze system kontroli wewnętrznej zgodnie z rozporządzeniem zorganizowany jest na trzech niezależnych liniach (poziomach) obrony:

1) **pierwsza linia obrony** to funkcja zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej Banku,

2) **druga linia obrony** to funkcja zarządzania ryzykiem realizowana przez specjalnie do tego powołane niezależne stanowiska lub komórki organizacyjne niezależne od zarządzania ryzykiem w ramach pierwszej linii obrony oraz działalność stanowiska do spraw zgodności,

3) **trzecia linia obrony** to funkcja audytu wewnętrznego realizowana przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS z siedzibą w Warszawie ul. Grzybowska 81, 00-844 Warszawa, której akta rejestrowe są przechowywane w Sądzie Rejonowym dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, numer KRS 0000572997, NIP 5272743717.

2. W ramach trzech niezależnych poziomów systemu kontroli wewnętrznej w Banku funkcjonują:

I poziom (linia obrony)	Celem kontroli realizowanej w ramach pierwszej linii obrony jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami wewnętrznymi, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych. Kontrola ta obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji. Kontrola sprawowana jest w zakresie jakości i poprawności wykonywanych czynności przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez osoby z nim współpracujące i jego bezpośredniego przełożonego oraz wszystkie osoby, którym czynności kontrolne wyznaczono w zakresach obowiązków.
II poziom (linia obrony)	Kontrola realizowana w ramach drugiej linii obrony to czynności kontrolne realizowane przez specjalnie dedykowane do tego stanowiska lub komórki organizacyjne Banku, w tym przede wszystkim: Stanowisko kontroli wewnętrznej – które w sposób niezależny koordynuje zadania funkcji kontroli wewnętrznej oraz informuje organy wewnętrzne Banku o skuteczności i efektywności systemu kontroli wewnętrznej,

	<p>Stanowisko do spraw zgodności – które podlega Prezesowi Zarządu Banku, głównym jego celem jest identyfikowanie, monitorowanie i ocena poziomu ryzyka braku zgodności, koordynowanie czynności zmierzających do zapewnienia zgodności w działalności Banku, a także raportowanie do Komitetu Audytu, Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w zakresie zgodności. W zakresie wymagań dotyczących stanowiska do spraw zgodności zastosowanie mają zapisy Rekomendacji H, w szczególności Rek. 12.</p> <p>W strukturach Banku Spółdzielczego w Zatorze działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność stanowiska ds. zgodności i kontroli wewnętrznej.</p> <p>Kontrola ma charakter ciągły i kompleksowy. Obejmuje ocenę skuteczności mechanizmów kontroli w ramach pierwszej linii obrony oraz ocenę prawidłowości realizacji funkcji zarządzania ryzykiem w działalności Banku.</p>
<p>III poziom (linia obrony)</p>	<p>Audyt wewnętrzny realizowany przez Pion Audytu Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, który ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej Banku Spółdzielczego w Zatorze. Audyt wewnętrzny polega na okresowym badaniu, ocenie i doskonaleniu istniejących wdrożonych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz ich praktycznego stosowania. Ocenia on zarówno zaprojektowanie jak i efektywność kontroli realizowanych w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, a także ocenia skuteczność i adekwatność systemu zarządzania ryzykiem.</p>

Odpowiedzialność organów zarządzających i nadzorujących za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie skutecznego i adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej

Zarząd Banku Spółdzielczego w Zatorze

1. Do obowiązków Zarządu Banku Spółdzielczego w Zatorze należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnianie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych i stanowiskach organizacyjnych Banku funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli, stanowisko do spraw zgodności i stanowisko do spraw kontroli wewnętrznej oraz zapewnia niezależność tym stanowiskom.
2. Zarząd Banku zapewnia niezależność stanowisku do spraw zgodności oraz środki finansowe niezbędne do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji pracownika stanowiska do spraw zgodności.
3. Zarząd Banku Spółdzielczego w Zatorze podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników w ramach funkcji kontroli oraz współpracy ze stanowiskiem ds. zgodności i stanowiskiem ds. kontroli wewnętrznej oraz Spółdzielnią Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego, a także zapewnienie dostępu pracownikom realizującym te funkcje do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
4. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej Zarząd Banku Spółdzielczego w Zatorze podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.
5. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku Spółdzielczego w Zatorze:
 - 1) odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych,
 - 2) odpowiada za opracowanie Polityki Zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Zatorze oraz Komitetowi Audytu powołanemu w Banku Spółdzielczym w Zatorze, raportów w sprawie zarządzania ryzykiem braku zgodności,

3) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki Zgodności Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.

6. Zarząd Banku Spółdzielczego w Zatorze, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą o sposobie wypełnienia zadań, o których mowa w ust. 5.

Komitet Audytu

1. Rada Nadzorcza powołuje zgodnie z przepisami prawa Komitet Audytu, któremu zleca monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz zarządzanie ryzykiem.

2. Komitet Audytu, przynajmniej raz w roku, opiniuje funkcjonowanie i skuteczność systemu kontroli wewnętrznej. Opinia przekazywana Radzie Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Zatorze sporządzana jest na podstawie:

- 1) informacji na temat nieprawidłowości krytycznych i znaczących zidentyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania oraz informacji na temat statusu realizacji środków naprawczych i dyscyplinujących,
- 2) kwartalnych raportów dotyczących wyników identyfikacji, oceny, kontroli i monitorowania wielkości i profilu ryzyka braku zgodności,
- 3) raportów z działalności stanowisk ds. zgodności i kontroli wewnętrznej.

Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Zatorze

1. Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Zatorze sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.

2. Rada Nadzorcza Banku monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od stanowiska ds. zgodności, stanowiska do spraw kontroli wewnętrznej, innych komórek pełniących funkcje kontrolne, Zarządu Banku, Komitetu Audytu powołanego w Banku oraz Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego.

3. Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Zatorze dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej pierwszej i drugiej linii obrony, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli oraz stanowiska ds. zgodności i stanowiska ds. kontroli wewnętrznej.

4. Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Zatorze przeprowadza oceny, o których mowa w ust. 3, na podstawie opinii Komitetu Audytu.

5. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Zatorze:

- 1) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd Banku dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- 2) zatwierdza Politykę Zgodności Banku,
- 3) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.

6. Ocena adekwatności i skuteczności samej 3 linii obrony (audytu wewnętrznego) jest dokonywana wyłącznie przez Radę Nadzorczą SSOZ, zgodnie z zapisami Umowy SOZ i powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.

Zasady corocznej oceny systemu kontroli wewnętrznej dokonywanej przez Radę Nadzorczą

Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Zatorze corocznie dokonuje oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej pierwszej i drugiej linii obrony systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o przyjęte kryteria. Do kryteriów tych należą przede wszystkim:

- 1) ocena realizacji zatwierdzonych celów strategicznych,
- 2) osiągnięcie założeń finansowych na dany rok, w tym osiągnięcie minimów wskaźnikowych określonych w Umowie Systemu Ochrony,
- 3) ocena zmaterializowania ryzyka reputacji banku,
- 4) wyniki kontroli/przeглядów/audytów SSOZ i audytów zewnętrznych realizowanych przez komórki wewnętrzne i zewnętrzne banku,
- 5) ilość błędów znaczących i krytycznych identyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania,
- 6) trend w ilościach skarg Klientów do KNF z uwzględnieniem trendu skarg zasadnych,
- 7) ilość i kwota strat operacyjnych (trend),
- 8) przekraczanie limitów ustanowionych przez Bank.

Informacja o wynikach corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej przeprowadzonej przez Radę Nadzorczą Banku przekazywana jest do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia.